

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	LING 426 Sosial dilçilik, 4 kredit, 8 AKTS
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar
	Program (bakalavr, magistr)	Magistr
	Tədris semestri	2022/2023-cü tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	f.ü.f.d., dos. Rasim Heydərov
	E-mail:	dr.rasimheydarov@mail.ru
	Telefon:	(+99455) 787 84 58
	Mühazirə otağı/Cədvəl	101old, 301N
	Məsləhət saatları	Bazar ertəsi, saat 10.00-12.00
Prerekvizitlər		
Tədris dili	Azərbaycan dili	
Fənninnövü (məcburi, seçmə)	Məcburi	
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	<p>Dərsliklər:</p> <p>Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika. Bakı, 2005, 530 s.</p> <p>Rəcəbli Ə. Dilçilik tarixi. İki cilddə. II c., Bakı, 2006, 616 s.</p> <p>Axundov A. Ümumi dilçilik. Bakı, 2006, 278 s.</p> <p>Qurbanov A. Ümumi dilçilik. I cild (3 cilddə). Bakı, 2019, 448 s.</p> <p>Qurbanov A. Ümumi dilçilik. II cild (3 cilddə). Bakı, 2019, 272 s.</p> <p>Qurbanov A. Ümumi dilçilik. III cild (3 cilddə). Bakı, 2019, 512 s.</p> <p>Heydərov R. Dillərin inkişafında dil əlaqələrinin rolu, Bakı, 2013, 214 s.</p>	
	<p>Əlavə ədəbiyyat:</p> <p>Ferdinand de Sössür. Ümumi dilçilik kursu. Bakı, 2003</p> <p>İ.A Boduen de Kurtene. Ümumi dilçilik üzrə əsərləri. Bakı, 2014</p> <p>Аворин В.А. Проблемы изучения функциональной стороны языка (к вопросу о предмете социолингвистики). Л., 1975</p> <p>Звегинцев В.А. О предмете и методе социолингвистики. – Известия АН СССР. Серия литературы и языка, вып. 4. М., 1976</p> <p>Никольский Л.Б. Синхронная социолингвистика. М., 1976</p> <p>Швейцер А.Д. Современная социолингвистика. Теория. Проблемы. Методы. М., 1976</p> <p>Швейцер А.Д., Никольский Л.Б. Введение в социолингвистику. М., 1978</p> <p>Теоретические проблемы социальной лингвистики. М., 1981</p> <p>Звегинцев В.А. Социальное и лингвистическое в социолингвистике. – Известия АН СССР. Серия литературы и языка, вып. 3. М., 1982</p> <p>Диахроническая социолингвистика. Отв. ред. В.К.Журавлев. М., 1993</p> <p>Мечковская Н.Б. Социальная лингвистика. М., 1996</p> <p>Беликов В.И., Крысин Л.П. Социолингвистика. М., 2000</p>	
Kursun təsviri	<p><i>Sosial dilçilik:</i> dil variasiyaları problemləri, sosial dilçiliyin məqsədləri, sosial dilçiliyin banisi sayılan F.de Sössürün dilçilik təlimi, sosiolinqvistikyanın nəzəriyyəsi, elmlər sistemində yeri, əsas sahələri, dilin daxili strukturunun təşəkkülü və inkişaf proseslərinin sosial mahiyyəti, nitqin sosiolinqvistik aspekti, dilin sosial və funksional diferensiallaşmasında sosial münasibətlər, dildə varyasiya və sosiolinqvistikyanın princip və metodlarını araşdırılır.</p>	
Kursun məqsədləri	<p><u>Kursun əsas məqsədi</u> sosial dilçiliyin məqsədini və əsas istiqamətlərini təhsilalanlara çatdırmaqdır.</p> <p><u>Kursun spesifik məqsədləri</u></p> <p>Tələbələrdə sosial dilçilik barədə biliklər formalasdırmaq</p> <p>Tələbələrə sosioloji dilçiliyin metodoloji əsaslarını və elmlər sistemində yerini müəyyənləşdirməkdə kömək etmək</p> <p>Tələbələrə sosial dilçiliyin princip və metodları haqqında məlumat vermək.</p>	

Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Kursun sonunda tələbələr aşağıdakılardı edə biləcəklər: 1. Sosial dilçiliyin yaranması tarixi və burada F.de Sössürün rolunu; 2. Sosioloji dilçiliyin metodoloji əsaslarını; 3. Sosioloji dilçiliyin nəzəri məsələlərini; 4. Sosial dilçiliyin əsas sahələrini; 5. Sosial dilçilik modellərini.		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	Praktiki tapşırıqlar	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahani		30
	Davamiyyət		5
	Fəallıq		5
	Kurs işi		10
	Prezentasiya		10
	Final imtahani		40
	Yekun		100
Qiymətləndirmə meyarları (Tədris siyasəti və davranış)	<p>Kurs işi Kurs işi magistrantın araşdırması nəticəsində, elmi mənbələrə istinadən və plagiata yol verilmədən hazırlanmalıdır.</p> <p>Fəallıq Fəallığa görə veriləcək bal tələbənin müzakirələrdə iştirakına, mətn təhlilində göstərdiyi fəallığa, semetsr boyu həftəlik dərs programına hazırlasmalarına, yeni və əlavə ədəbiyyatlara göstərdiyi marağın görə veriləcəkdir. Davamiyyətə görə bal verilməsində tələbənin dərsdə ardıcıl iştirakı və dərsdə özünü qaydalara uyğun aparması nəzərə alınacaqdır. Üzürsüz buraxılan hər dərs üçün 0,5 bal çıxılacaq. Kurs işinin qiymətləndirilməsində verilmiş mövzu ilə bağlı mövcud tədqiqatlarla tanışlıq səviyyəsi, mövzunun əhatə olunma miqyası, kurs işində planlılıq və ardıcılıq, akademik yazı şərtlərinə uyğunluq kimi meyarlar nəzərə alınacaq.</p> <p>Tapşırıqlar, testlər, quiz Tapşırıqlar vaxtından gec göndərildikdə tapşırığa ayrılmış baldan 20% çıxılacaqdır. Tələbələr tapşırıqları yerinə yetirərkən plagiarizmə yol verməməli, əldə etdikləri məlumatların mənbələrinə istinad etməlidirlər. Tapşırıqlarda 25% və daha çox plagiarizm halları (istinadlar istisnadır) aşkarlandıqda iş sıfırlanacaq. Tələbələrin bir-birindən köçürməsi aşkarlanarsa, iş ləğv olunacaq.</p> <p>Prezentasiya Təqdimatlar dizayn və məzmun baxımından mükəmməl olmalıdır. Semestr ərzində müxtəlif mövzular üzrə ən azı bir ev tapşırığı və ya prezentasiya təqdim edilməlidir. Fərdi təqdimatın/Qrup müzakirəsinin qiymətləndirilməsində mövzu ilə bağlı mövcud tədqiqatlarla tanışlıq və elmi araşdırmanın səviyyəsi, mövzunun əhatə olunma miqyası, şəkil və illüstrasiyalardan yerli-yerində istifadə edilməsi, təqdimatdakı planlılıq və ardıcılıq kimi meyarlar nəzərə alınacaq. Semestrin bitməsinə iki qoşa saat dərs qalmış bütün tapşırıqlar təhvil verilməlidir.</p> <p>Davamiyyət Tələbə 10 dəqiqədən artıq dərsə gecikərsə, qaib yazılmacaq. Buna baxmayaraq, tələbə dərsdə iştirak edə bilər. Tələbənin davamiyyəti hər dərs yoxlanacaq, əgər tələbə dərslərin 25%-dən çoxunda iştirak etməyibsə, imtahana buraxılmayacaq</p> <p>İmtahan haqqında</p> <ol style="list-style-type: none"> İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərsin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən başqa mənbələrə də müraciət etmək lazımdır. İstifadə ediləcək ədəbiyyatın bir qismi tərəfimizdən təmin ediləcəkdir. Aralıq və Final imtahanlarının hər ikisində suallar test və ya klassik ola bilər. 		

Cədvəl (dəyişdirilə bilər)

Həftə	Tarix (planlaşdırılmış)	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1.		Dil və onda variasiyalar problemi. Sosiolinqvistikanın hüdudları və məqsədi. F.de Sössür sosioloji dilçiliyin banisi kimi.	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.7-17 Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.18-28
2.		Dil və nitq dixotomiyası. Sinxroniya və diaxroniya haqqında təlim.	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.29-66 Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.67-90
3.		Sosiolonqvistikanın metodoloji əsasları Dil və sosiomədəni sistemlərin izomorfizmi nəzəriyyəsi	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.91-113 Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.113-138
4.		Sosiolonqvistika nəzəriyyəsi Sosiolinqvistikanın məfhumlar aparatı	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.139-164 Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.165-184
5.		Dildə variasiya problemi Bilinqvizm və diqləssiya	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.185-192 Heydərov R. Dillərin inkişafında dil əlaqələrinin rolu, 2013, s.175-192
6.		Dil situasiyalarının tipologiyası Dil siyaseti, dil quruculuğu və planlaşdırılması	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.206-218 Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.218-238
7.		Aralıq imtahani Ədəbi dillərin inkişafı və nəzəriyyəsi. Sosiolinqvistikanın bəzi problemləri.	Məruzə Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.238-265
8.		Sosiolinqvistikanın elmlər sistemində yeri Sosiolinqvistikanın əsas sahələri	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.266-302 Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.303-321
9.		Dilin daxili strukturunun təşəkkülü və inkişafı proseslərinin sosial mahiyyəti Nitqin sosiolinqvistik aspekti	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.322-350 Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.351-365
10.		Dilin sosial diferensiallaşması Dilin funksional və strukturdaxili inkişafı arasında qarşılıqlı əlaqələr	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.366-375 Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.376-389
11.		Variasiyanın tipləri Variasiyanın səviyyələri	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.390-394 Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.394-401
12.		Alternativ modellər Dilin işlənməsinin funksional modelləri	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.401-411

			Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.411-418
13.		Kommunikasiya vasitələrinin tipləri Dilin funksiyaları	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.425-429 Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.429-450
14.		Sosiolinqvistikanın metodları Sosiolinqvistik məlumatların toplanması metodları	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.451-471 Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.472-479
15.		Sosiolinqvistik təhlil metodları Keçmişlərin təkrarı qiymətləndirmə	Rəcəbli Ə. Sosiolinqvistika, 2004, s.480-495 Məruzə
		Final imtahani	